

Z historie řemesel a živností na Suchdole

MLÉKAŘ

Mlékařství nebylo živností tak, jako jiné živnosti. Ani Zikmund Winter, který sepsal obsáhlou knihu „Řemeslnictvo a živnosti 16. věku v Čechách 1526-1620“, se o živnosti mlékaře nezmiňuje. Mlékař byl ale důležitou součástí při zásobování obyvatel potravinami. Někteří z nás si ještě pamatují mlékárny, kam jsme chodili s bandaskou pro mléko. Mlékař byl tím, kdo se zabýval rozvážkou mléka od výrobce přímo do domácností, do domů a usedlostí, zkrátka všude tam, kde lidé nechovali dobytek a neprodukovali mléko. Uchovávání čerstvého mléka po delší dobu bylo nemožné, proto začali fungovat mlékaři – obchodníci, resp. maloobchodní dodavatelé mléka. V nejstarších dobách vozili mléko ve velkých nádobách (konve, bandasky), z nichž si zákazník do vlastních nádob odléval. Dodávky neupraveného čerstvého mléka na venkově převládaly až do druhé světové války. Profese mlékaře začala upadat s rozšířením chladniček v domácnostech. Se vznikem průmyslových mlékáren a v dobách, kde ještě existoval soukromý chov krav (u nás cca do 70. let 20. století) na venkově fungovaly i tzv. sběrný mléka – místa, kde soukromí chovatelé odevzdávali nadojené mléko, které se pak hromadně transportovalo do mlékárny. [2] (H.B.)

Živnost mlékařská „A. Kloudová a dcery“

1

Anna Kloudová a dcery Anna (14), Marie (18) rok 1913.
(Foto poskytl B. Sommer)

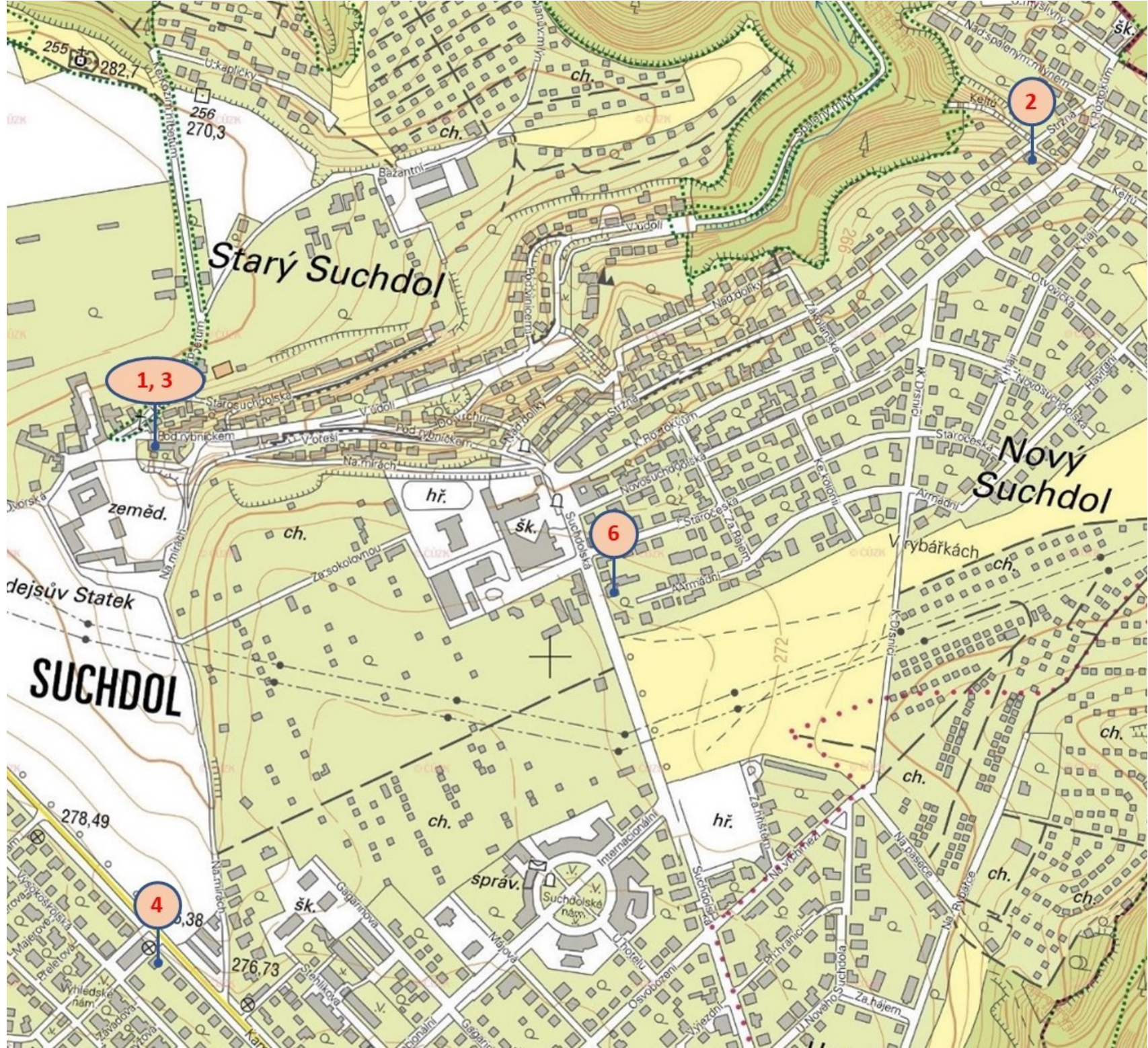
Marie Kloudová, rok 1913.
(Foto poskytl B. Sommer)

Služba zákazníkům spočívala v tom, že dostávali čerstvé mléko až domů. Určité zákazníky rozvážková služba měla. Byla zde řada restaurací, jistě nějací pekaři, i když chléb pekly některé hospodyně samy. Mléko je ostatně potravinou širokého použití.

Podnikatelský záměr byl asi takovýto: mléko se nadojilo od kraviček, v suchdolských statcích. Bylo potřeba jej odebrat a dopravit na místo určení. Akční rádius rozvážky mléka sahal však určitě od Sedlce až do Podbabý a Bubenče. Jak je patrné z dokumentárního snímku, přepravní množství bylo úctyhodné. Pro značný objem nákladu bylo nutné využívat potahu a vlečného povozu.

Tažnou sílu obstarávali dva urostlí suchdolští tahouni, mlékařští hafani, Hektor a Rolf. Není ovšem známo, co se dělo, když spřežení potkalo kočku. To však bylo úkolem posádky, aby spřežení okočírovala za všech okolností. Je pravděpodobné, že soupravu bylo třeba místy intenzivně brzdit. Proto zřejmě kompletní obsazení čítalo 2 psy a 3 osoby. Není rovněž známo, zda po štrapáci do Bubenče mlékačky neprodávaly již zároveň máslo. Ale i to mohl být sortiment k prodeji, společně třeba i se sýrem, tvarohem, nebo drůbeží, kterou si zákaznice objednaly.

Anna Kloudová a dcery „mlíkařily“ cca od přelomu 19. a 20. stol. do začátku 1. světové války, kdy byl zaveden přidělový systém. Následně byla živnost i s objektem přenechána jinému provozovateli. (B.S.)

MLÉKAŘ

1 Kloudová Anna	Suchdol 2	
2 Procházka Josef	K Roztokům 273/65 (Roztocká)	1933-????
3 Rek Václav	Suchdol 2	????-????
4 Bachura Ladislav	Kamýcká 527/105	????-????
5 Maňhal František	Staročeská (Družstevní)	????-????
6 Koutecká ...	Suchdolská 262/50	????-????
7 Toulouvi	K Roztokům (Roztocká)	????-????

Zdroj: Obecní kronika, SOKA Praha-západ, pamětníci

V minulosti se na Suchdole chovalo mnoho hospodářských zvířat.

Kdysi se v okolí pásala početná stáda ovcí. Výhodou bylo, že stáda se mohla pást na příkrých stráních Tichého údolí, jehož svahy nebyly využitelné k jinému účelu. Také na loukách podél Únětického potoka. Spásání nepřístupných míst mělo příznivý vliv na vegetaci. Vegetace zde nebyla přerostlá, ani zde neměly možnost se uchytit náletové dřeviny a vytvářet zde nežádoucí křoviska. Při nadměrném spásání trávy, která nestačila dorůstat, se však na bocích údolí udržely jen rostliny, které odolávaly neustálému okusu ovcí. Na rozsáhlých plochách pod kapličkou a kolem Trojanova mlýna se tak vytvořila rozlehlá vřesoviště. Srázy tak bývaly zbarveny zvláštní fialovou barvou, když vřes kvetl. Tento úkaz je zachycen také na několika výtvarných dílech významných malířů na krajinomalbách okolí Suchdola (obraz od V. Špály).

V několika velkých suchdolských statcích bylo ještě v 50. letech min. století chováno určité množství hovězího dobytka. Některé zdejší statky také produkovaly mléko. Dokonce v některém statku bývalo i zařízení na úpravu mléka.

V téže době byly také na suchdolském „Brandejsově“ statku všechny stáje, včetně bývalé i současné konírny, využívány k chovu telat a v určité části i k produkci mléka.

V letním období byla vyčleněná stáda umístěna do venkovního chovu, do míst s dostatečnou vegetací, což bylo v lokalitách Tichého údolí podél Únětického potoka. Postupně byla ohrazena určitá část údolí, včetně potoka a zde umístěno stádo několika desítek kusů dobytka. Poté co byla tráva spasena, stádo se posunulo dále po proudu potoka. Během léta takto probíhala pastva v několika etapách v prostoru od Trojanova mlýna až k roztocké Maxmiliánce. V té době již zde koupaliště bylo zrušeno.

Takovýto způsob chovu již tehdy nebyl perspektivní a suchdolský statek se živočišnou výrobou přestal zabývat.

V několika suchdolských mlékárnách se postupně přestalo prodávat mléko nalévané z konví, přešlo se na mléka ve skleněných lahvích se širokým hrdlem se staniolovým uzávěrem a od 70. let byl zaveden prodej mléka v bílých plastových sáčcích. Pravděpodobně vyráběných z plastu PVC. To se však ukázalo jako nezdravé, takže tento způsob distribuce se stal již také minulostí. (B.S.)

Ladislav Bachura, 1939 . [1]
(Foto poskytl J. Uiberlayová)

Mlékárna, obchod paní Koutecké vpravo, 1965. [1]
(Foto poskytl A. Skálová)

Statek v roce 1933.
(Foto poskytl L. Laška)

Louky u Spáleného mlýna, 1941.
(Foto poskytl O. Jirka)

Kozi hřbet u Prahy, Václav Špála, olej plátno 54 x 73 cm, 1939,
Galerie hl. m. Prahy. (Tmavé plochy uprostřed jsou rozsáhlá vřesoviště, vzniklá spásáním svahů ovci. Později byly tyto plochy zalesněny.)
(Foto poskytl B. Sommer)

Zdroj:

[1] historiesuchdola.cz

[2] senior.cz/zanikla-profese-mlekari

Z HISTORIE ŘEMESEL A ŽIVNOSTÍ NA SUCHDOLE

Copyright © Helena Bínová, Josef Jánský, Bohumil Sommer, Petra Wendelová